

Leidyklos „Baltos lankos“ autorių Irenos Kanišauskaitės, Loretos Mačianskaitės, Nijolės Šervenikaitės, Dainiaus Vaitiekūno, Sauliaus Žuko 2024 m. parengto vadovėlio Literatūra 12 klasė/ 1 dalis

Vertinimas

Vertino Jūratė Galinauskienė, Palangos senosios gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja ekspertė

2024 m.

Leidyklos „Baltos lankos“ autorių Irenos Kanišauskaitės, Loretos Mačianskaitės, Nijolės Šervenikaitės, Dainiaus Vaitiekūno, Sauliaus Žuko 2024 m. parengtas vadovėlis Literatūra 12 klasė/ 1 dalis atitinka BENDROJO UGDYMO DALYKŲ VADOVĖLIŲ IR MOKYMO PRIEMONIŲ ATITIKTIES TEISĖS AKTAMS ĮVERTINIMO IR APRŪPINIMO JAIS TVARKOS APRAŠO II skyriaus reikalavimus. Jo tekstinė, vaizdinė, skaitmeninė ir interaktyvi medžiaga yra pritaikyta siekti dalyko bendrojoje programoje įvardytų tikslų ir uždavinių, ugdyti dalyko bendrojoje programoje apibrėžtas mokinių kompetencijas, atitinka dalyko bendrojoje programoje apibrėžtą mokymo(si) turinį ir pasiekimų lygių požymius; vadovėlio struktūra atitinka didaktinius dalyko mokymo principus, pateikiamos įvairių tipų užduotys, atliepančios visus bendrosiose programose aprašytus pasiekimų lygius ir skatinančios taikyti įvairius mokymosi metodus; nėra fakto ir dalyko klaidų, turinys parengtas remiantis patikrintais ir patikimais šaltiniais. Vadovėlis užtikrina pagarbos asmenų įvairovei principą; jo turinyje nėra nekorektiško, antidemokratiško, antivalstybinio turinio.

Vadovėlio medžiaga apima visus Programos 12 klasės išplėstinio kurso *Mokymosi turinio* apraše pateiktus kalbėjimo, klausymo ir sąveikos, skaitymo, teksto supratimo bei kultūros pažinimo, rašymo ir teksto kūrimo reikalavimus. Vadovėlyje pateikti meniškai ir kultūriškai vertingi Programoje nurodyti XX a. vidurio ir antros pusės visų literatūros rūšių ir įvairių žanrų lietuvių, pasaulio literatūros grožiniai ir negrožiniai kūriniai, greta jų organiškai pateikiami šiuolaikinių autorių tekstai. Paimama Programoje nurodytų trijų pamatinių principų – chronologinio, žanrinio ir estetinio – dermės. Vadovėlyje pateikti kūriniai yra reprezentatyvūs kultūros epochos pavyzdžiai, o juos skaitant ir analizuojant siekiama mokinius supažindinti su kultūros, literatūros, žanrų raida, aptarti kūrinių atveriamus kultūrinį, istorinį, socialinį ir kitus kontekstus.

Ugdomas autentiškas asmeninis santykis su skaitomu kūriniu, jis analizuojamas ir vertinamas platesniame istoriniame ir kultūriniame kontekste, lyginamas su kitais skaitytais literatūros ar medijų kūriniais. Ugdomas estetiškas skonis, kritinis mąstymas.

Mokiniai skatinami rašyti apie įvairius aktualius dalykus: visuomenės gyvenimą, kultūrą, grožinę literatūrą, įvairaus pobūdžio negrožinius tekstus, vertybes, kitų dalykų pamokose nagrinėjamus dalykus. Dalykinis rašymas grindžiamas įvairių šaltinių studijavimu ir kritišku jų vertinimu.

Vadovėlis palieka nuoseklaus, vientiso ir kartu daugiabalsio pasakojimo įspūdį. Jo medžiaga atnaujinta modernesniais literatūrologų tyrinėjimais, tekstai parašyti aiškiai, mokiniams suprantama kalba, sukirčiuoti svarbesni terminai, vietovardžiai; akcentuojamos reikšmingesnės sąvokos; medžiaga pateikiama logiška seka; itin gerai parinktos aukšto meninio lygio kūrinių

ilustracijos; užduočių įvairovė leidžia tobulinti visas BP aprašytas kompetencijas, tekstai aktualizuojami, dėmesio skiriama medijoms; jaučiami atnaujintos BP principai, tikslai, uždaviniai; mokiniai turi galimybę tinkamai pasirengti BE, skatinami kritiškai mąstyti, ruošiami savarankiškam gyvenimui.

Reikėtų pamąstyti apie silpnesnės motyvacijos mokinių ugdymą. Tikslinga ryškiau išskirti mokinių pasiekimų lygius diferencijuojančias užduotis ir daugiau pateikti artimesnių BE modeliui rašinių formuluočių. Būtų gerai, kad tikrai kokybiškai atrinktos ir pateiktos kūrinių iliustracijos „veiktų“. Taip pat mokytojų ir mokinių patogumo dėlei būtų galima įdėti daugiau rekomenduojamų internetinių šaltinių prieigų nuorodų, naujesnių įsivertinimo būdų.

Jūratė Galinauskienė

